

Pauli Pusa
pauli.pusa@welho.com

Viite: Ennakkolausuntopyyntö 1.2.2022

Asia: Asikkala, Raitapiha, Sulkumiehentie 14

Raitapihan sivurakennukseksi jäänyt vanha päärakennus on yksi Sulkumiehentiellä sijainneista Mikkolan kartanon 1800-luvun vuokramökeistä. Kohde on jäänyt perikunnalle, joka on pyytänyt alueelliselta vastuumuseolta ennakkolausuntoa kohteen myyntiä varten rakennuksen kunnon takia. Museon korjausrakentamisen asiantuntija ja rakennustutkija ovat käyneet kohteessa katselmuksella 1.2.2022.

Vääksyn osayleiskaavassa (2010) Raitapiha ja kolme muuta Sulkumiehentien pihapiiriä on suojeltu kaavamääräyksellä sr-2: *Suojeltava rakennus tai rakennusryhmä. Kohteessa on erityistä rakennushistoriallista ja/tai historiallista ja/tai maisemallista arvoa. Rakennus- ja purkulupa-asioissa tulee pyytää lausunto museoviranomaiselta tai ympäristökeskukselta.*

Osayleiskaavan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden luettelossa Raitapihan kuvaus on seuraava: *Sulkumiehentien pihapiirit olivat alun perin Mikkolan kartanon vuokramökkejä. 1900-luvun alussa asukkaat ostivat ne itselleen. Pihapiirit muodostuvat 1800-luvun ja 1900-luvun alun asuinrakennuksista ja piharakennuksista. Portit, aidat ja hoidetut puutarhat ovat olleet alueelle ominaisia. Vanha asuinrakennus on nykyisin varastona., Hyvin hoidetun puutarhan kanssa se muodostaa viehättävän näkymän Sulkumiehentielle avautuvalta portilta. Arvot: rakennushistoriallinen, historiallinen, maisemallinen.*

Kaavaselostuksessa kohteet on mainittu lisäksi kokonaisuutena, joiden pihapiirit tulee säilyttää. Sulkumiehentien pihapiireille ominaisia ovat olleet pienimittakaavaiset puurakennukset ja hoidetut puutarhat. Tonteilla kasvatettiin aikanaan kukkia Lahden torille myytäväksi, ja kansan suussa Sulkumiehentietä nimitettiin Kukkaiskujaksi. Vanhat perennat kukoistavat yhä monilla tonteilla. Raitapiha on kuulunut nykyisen suvun omistukseen 1900-luvun alusta lähtien, jolloin mylläri Kustaa Robert Silveniuksen leski muutti taloon. Pihapiiriin on rakennettu uusi päärakennus 1980-luvulla. Vanha asuinrakennus jäi sen jälkeen varastokäyttöön. Puutarhoineen se muodosti yhtenäisen kokonaisuuden etenkin rajanaapurinsa Toivosen pihapiiriin, Virtasen pihapiiriin, Laivurintien toisella puolen sijaitsevan Kotilan pihapiiriin, sekä vastapäisen Saran täysihoidolan kanssa. Tämä kokonaisuus on viime vuosikymmenen aikana monin osin menetetty. Saran täysihoidola piharakennuksineen on purettu, samoin osayleiskaavan selostuksessa alueen

edustavimmaksi kuvatun Toivosen pihapiirin ominaispiirteet ovat hävinneet ja talo on korvattu uudisrakennuksella. (Kaavamääräyksestä huolimatta jälkimmäisestä ei ole kuultu museota.) Vaikka Sulkumiehentien alueen arvo yhtenäisyyden osalta on näiden tapausten seurauksena pitkälti menetetty, säilyneiden pihapiirien arvot ovat jäljellä. Raitapihan vanhan päärakennuksen arvo liittyi kuitenkin paljolti osaksi puutarhamaista kokonaisuutta etenkin Toivosen pihapiirin kanssa.

Raitapihan vanhaa päärakennusta on aikanaan laajennettu ilmeisesti kahteen otteeseen, keskiosan hirsikehikkoo on jatkettu kanavan suuntaan ja toisessa päässä on rankorakenteinen laajennus. Vanha päärakennus muodostaa yhä viehättävän tonttikokonaisuuden runsaan puutarhan ja päärakennuksen kanssa, mutta säilyttämisen esteeksi voi tulla rakennuksen kunto. Merkittävin vaurioituminen on seurausta vesikaton erittäin huonosta kunnosta, mikä on aiheuttanut pitkäaikaista rakenteiden vedelle altistumista eri puolilla rakennusta. Välipohja on osittain romahtanut ja myös seinissä on havaittavissa vaurioitumista. Käyttökelpoiseksi korjaaminen edellyttäisi laajoja purkavia ja uudisrakentamiseen rinnastettavia toimia.

Alueellinen vastuumuseo toteaa ennakkolausuntonaan, että museo ei vastusta mahdollista purkuaietta. Vaurioista huolimatta rakennuksessa on myös hyvin säilyneitä ja käyttökelpoisia rakennusosia. Mahdollisen purkamisen yhteydessä tulee selvittää mahdollisuus hyödyntää esimerkiksi ikkunat, ovet sekä hyväkuntoisena säilyneet hirret kierrätysmateriaalina muiden rakennusten korjaamisessa. Mikäli rakennuksen korjaamista halutaan selvittää, voi Päijät-Hämeen alueellisesta vastuumuseosta saada ilmaista korjausneuvontaa. Osaan rakennukseen kohdistuvista korjaustoimenpiteistä on myös mahdollista hakea Museoviraston ja Hämeen ELY-keskuksen myöntämiä valtion avustuksia.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Hannu Takala
tutkija, korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen
tutkija	Reetta Nousiainen

Liite Katselmusraportti

Tiedoksi Asikkalan kunta (kaavoitus, rakennusvalvonta), Museovirasto, Hämeen Ely-keskus